

Nhà văn Nguyễn Thị Vinh (Tự Lực Văn Đoàn) vừa qua đời

Nhà văn Nguyễn Thị Vinh... nhân vật cuối cùng của Tự Lực Văn Đoàn vừa qua đời

[Hà Đình Nguyên](#)

Nhà văn Nguyễn Thị Vinh... nhân vật cuối cùng của Tự Lực Văn Đoàn vừa qua đời ngày 8/1/2020 tại Na Uy, hưởng thọ 97 tuổi...

Hồi nhỏ, Hà Đình Nguyên đã từng được đọc (học) văn của bà từ những bài trích đăng tác phẩm “Hai chị em”, “Thương yêu” trong sách giáo khoa... Càng ngưỡng mộ bà hơn khi biết bà (và cô con gái 15 tuổi) đã thức trắng đêm bên thi thi nhà văn Nhật Linh tại nhà xác Nhà thương Grall trong đêm 7/7/1963...

Nguyễn Thị Vinh và con gái Trương Kim Anh chụp ở Hà Nội 1950.

Tìm những tư liệu về bà, thấy ngày xưa bà là một phụ nữ hết

sức xinh đẹp và tài năng, văn c^ả bà ^đáp, thương yêu...

Xin trích đăng đôi dòng v^ề thân th^ơ c^ả bà g^{ắn} li^{ên} với Nh^{ật} Linh và Tự Lực Văn Đoàn.

Bà Nguy^{ên} Thị Vinh, 1 trong ba thành viên cu^{ối} cùng c^ả Tự Lực Văn Đoàn.

Năm 1933 Tự Lực Văn Đoàn chính thức thành lập g^{ồm} có: Nh^{ật} Linh (Nguy^{ên} Tường Tam), Khái Hưng (Tr^{ần} Khánh Giu), Hoàng Đạo (Nguy^{ên} Tường Long), Thạch Lam (Nguy^{ên} Tường Lân), Tú Mỡ (H^ồ Trọng Hi^{ệu}), Th^ơ Lữ (Nguy^{ên} Thứ L^{âm}) v^à sau thêm Xuân Diệu, Tr^{ần} Tiêu, và còn một s^ố nhà văn cộng tác chặt chẽ với văn đoàn này là: Trọng Lang, Huy Cận, Thanh Tịnh, Đoàn Phú Tứ... Bà Nguy^{ên} Thị Vinh là 1 trong ba thành viên cu^{ối} cùng c^ả Tự Lực Văn Đoàn.

Bà Nguy^{ên} Thị Vinh sinh năm 1924 tại Hà Nội. Quê nội: làng Thịnh Đức thượng Hà Đông. Quê ngoại: làng Vân Hoàng, Hà Đông. Đã xu^{ất} b^{ản} nhi^{ều} tác ph^{ẩm} tiêu bi^{ểu}, g^{ồm} truyện ng^{ắn}, truyện dài, thơ và tùy bút...

Trước năm 1975 bà giữ chức Ch^ủ bút và Ch^ủ nhiệm 2 tạp chí văn nghệ: Tân Phong và Đông Phương. Bà cũng là thành viên c^ả Hội đ^{ồng} Giám kh^{ảo} Gi^{ải} Văn học Nghệ thuật Toàn qu^{ốc} VNCH. Sau 1975, bà s^{ống} tại Na Uy và ti^{ếp} tục hoạt động văn học trong vai trò Ch^ủ nhiệm tạp chí văn nghệ Hương Xa. Và là thành viên trong nhóm ch^ủ biên nhà xu^{ất} b^{ản} Anh Em.

Sau đây là ph^{ần} nói chuyện c^ả Mặc Lâm (Đài RFA) với bà:

Mặc Lâm: *Thưa bà, xin bà cho bi^{ết} cơ duyên nào đưa tới việc bà gia nhập Tự Lực Văn Đoàn?*

Bà Nguy^{ên} Thị Vinh: Ba thành viên lớp sau (hay đúng hơn, ph^{ải} gọi là ba thành viên dự bị) c^ả Tự lực Văn đoàn, g^{ồm} nhà văn Duy Lam (cháu gọi Nh^{ật} Linh bằng cậu ruột), nhà văn Tường Hùng và tôi đ^{ều} do nhà văn Nh^{ật} Linh Nguy^{ên} Tường Tam lựa chọn, tại Sài Gòn vào kho^{ng} đ^{ầu} thập niên 1950.

Văn bản với bút tích của nhà văn Nhật Linh hiện do tác giả Nguyễn Tường Thiệt, con trai út của nhà văn Nhật Linh lưu giữ. Trước đó, trong một bài thơ mang tên Tự Lực, Nhật Linh viết vào lúc 2 giờ sáng Mùng Một Tết năm Quý Tỵ (nhằm ngày 14 tháng 2 năm 1953), ông đã ghi:

*Tự Lực vườn văn mới trội tên
Bóng dung thời thò đo huyền thiên
Thương dăm lá cũ vừa rơi xuống
Mừng mẩy mầm tươi vụt nhú lên
Mạch cũ, nhựa non rơn rập chầy
Vườn xưa, hoa mới điếm tô thêm
Người qua, sách mọc, đời thay đổi
Tự Lực, danh chung, tiếng văn truyền.*

Mặc Lâm: Xin cho biết về tác phẩm đầu tay của bà cũng như tác phẩm mới đây nhất.

Bà Nguyễn Thị Vinh: Hai Chị Em, Truyện ngắn, NXB Phương Giang, Việt Nam Sài Gòn 1953. Cờ Bông Lúa Gấc, Tùy bút / Tâm cảm, NXB Anh Em, Hoa Kỳ San José 2005.

Mặc Lâm: Tự Lực Văn Đoàn đã được lịch sử xác nhận là một tổ chức có ảnh hưởng rất lớn đối với thanh niên và trí thức trong một khoảng thời gian dài. Xin bà cho biết chi tiết hơn về văn đàn này.

Bà Nguyễn Thị Vinh: Tự lực Văn đoàn gây ảnh hưởng rộng lớn và lâu dài đối với đa số thanh niên nam, nữ thị dân theo Tây học và Chữ Quốc Ngữ, từ Bắc tới Nam, về các mặt tư tưởng, văn hóa, xã hội...

a/ Trước hết phải kể tới Tinh thần Tự lực từ cá nhân, gia đình cho tới xã hội. Không có Tinh thần Tự lực thì quốc gia không thể giành được nền độc lập toàn vẹn, đúng nghĩa.

Tự lực Văn đoàn gây ảnh hưởng rộng lớn và lâu dài đối với đa số thanh niên nam, nữ thị dân theo Tây học và Chữ Quốc Ngữ, từ

Bức tới Nam, và các mặt tư tư tưởng, văn hóa, xã hội...

b/ Giữ gìn truyền thống mỹ tục. Đả phá mọi hủ tục.

c/ Nêu cao tinh thần Khoa học Thực nghiệm. Bài trừ thói mê tín dị đoan.

d/ Chống nạn mù chữ. Phổ biến và nghệ thuật hóa việc dùng Chữ Quốc Ngữ.

e/ Hướng đến một cuộc cách mạng, tạm gọi là “Cách mạng Tư sản”, trên nền tảng Chủ nghĩa Tam Dân: “Dân tộc Độc lập, Dân quyền Tự do, Dân sinh Hạnh Phúc.”

Cho nên từ “ngôi nhà ánh sáng”, tới chiếc “áo dài LeMur”, “thơ Mới”, “tiểu thuyết luận đả”, “đồng Hưng Việt”, đến báo chí “Phong Hóa”, “Ngày Nay” và “Văn Hóa Ngày Nay”... Tranh khôi hài “Lý Toét, Xã Xệ”... đã làm nên tính cách Tự lực Văn đoàn, một văn đoàn vì Quốc gia Dân tộc.

Mặc Lâm: *Những thành viên cuối cùng hiện còn sống ngày nay gồm những ai, có ai trong số họ vẫn còn theo đuổi văn chương nghệ thuật không?*

Bà Nguyễn Thị Vinh: Hai nhà văn Duy Lam và Tường Hùng vẫn sáng tác, sinh hoạt văn nghệ. Phần tôi, hoạt động văn nghệ không nhân danh Tự lực Văn đoàn. Vì tự nghĩ: Tự lực Văn đoàn đã làm xong nhiệm vụ lịch sử kể từ sau sự tuồn tiết của nhà văn Nhật Linh Nguyễn Tường Tam.

(hết trích)

Đoạn dưới đây trích trong “Văn học miền Nam 53-75” của Nguyễn Văn Lục, phần “Nguyễn Thị Vinh”:

Trường hợp Nguyễn Thị Vinh. Bà Vinh đã từng sống bên cạnh Nhật Linh, khi ở bên Tàu – với tư cách là đồng chí, bạn văn, người tình – hay là tất cả những thứ cộng lại? (*)

Khoảng thập niên 60, nhà văn Thập Phong – đã mượn một số chi tiết trong đời sống riêng tư của nữ văn sĩ Nguyễn Thị Vinh, viết thành “Truyện người của tình phụ”. Ban đầu in rô-nê-ô (Đại Nam Văn Hiến xuất bản cục, 1963) – sau cho đăng [dang]

trên tập san Biệt chính/ Trung tâm huấn luyện Xây dựng nông thôn Vũng Tàu. (PAT). Năm 1964, nhà xuất bản Đại Nam Văn Hiến in thành sách (bìa/ảnh của Nguyễn Cao Đàm. Sau 1975, nxb Đồng Nai (miền Nam) cấp phép tái bản, in chung trong ‘Cô gái Nghĩa Lộ’. (Bt)

Riêng Nguyễn Thị Vinh, trong trường hợp nào bà quen biết, [rồi] trở thành người của nhóm TLVĐ? Tôi [Nguyễn Văn Lục] chưa liên lạc trực tiếp được với bà Nguyễn Thị Vinh để hiểu rõ vấn đề này.

Nhưng chỉ biết 2 chị em Nguyễn Thị Vinh có mở một tiệm sách ở Hà Nội. Sau này bà Nguyễn Thị Vinh lấy Trương Bào Sơn (một đồng viên VNQDD, còn là một dịch giả có tiếng).

Phải chăng, vì mối liên hệ đồng phái, Nguyễn Thị Vinh có nhu cầu dịp gần gũi với Nhật Linh? Nhật là, khi trôi giạt sang Tàu, Trương Bào Sơn và vợ, [họa sĩ] Nguyễn Gia Trí và Nguyễn Tường Tam-Nhật Linh sống chung một nhà.

Nhưng mãi đến 1948, bà Nguyễn Thị Vinh, (cùng con gái 3 tuổi, [Trương Thị Kim Anh [1946 –] từ Hà Nội sang sống với chồng, Trương Bào Sơn. Có thể từ 1948, bà Nguyễn Thị Vinh mới được quen biết Nhật Linh? Cùng trong thời gian này, Nhật Linh đã khuyến khích Nguyễn Thị Vinh viết cuốn ‘Thương yêu’ và bà Linh Bào [Võ Thị Diệu Viên 1926 –] viết cuốn ‘Gió bắc’.

[Và cũng] có thể, có một mối tình tay 3, tay 4 không? Tôi [Nguyễn Văn Lục] tin là có – khi nhìn lại hình ảnh Nhật Linh ôm, ôm, cưng chiều con gái Nguyễn Thị Vinh là Trương Kim Anh.
...

Sau này, đọc hồi ký Nguyễn Thị Thù (em gái Nhật Linh, mẹ Duy Lam +Thù Uyên) có đoạn kể về Trương Kim Anh,

“Khi tôi già hẳn ra đã được ngó mặt anh tôi, [thì] có cái sáo rơi xuống. Tôi lấy làm lạ, hỏi cháu Thoa, [thì] nó cho biết, có cô con gái nuôi của cậu cháu (Trương Kim Anh) tối qua đem sáo vào nhà xác, thổi suốt đêm cho [cậu cháu] nghe. Thôi xong,

nó tặng luôn chiếc sáo; và, nói từ nay nó sẽ không còn thổi sáo cho ai nghe nữa đâu ...” (trích’ Sđd – tr. 159).

Trương Kim Anh 15 tuổi, Ảnh Mạnh Đan

Trong bài ‘Tưởng nhớ vñ Nhật Linh”, Trương Kim Anh viết,

“Sau một lúc, mẹ tôi bõo tôi lấy sáo trúc ra thổi một bản tiến bác. Tôi gạt nước mắt, đưa ống sáo ngang miệng, chọn bản ‘Thiên Thai’ – bản mà bác thường bõo tôi thổi, mỗi lần bác đến nhà chúng tôi. Tiếng sáo u uẩn vang trong khu nhà xác, lạnh lẽo. Nhưng chẳng được nửa bản, tiếng sáo ngưng trong tiếng nấc nghẹn ngào, âm thanh như đọng lại trong không gian, tiến đưa hương linh bác vñ nơi vĩnh cữu...” (trích Sđd).

Từ bức ảnh của Mạnh Đan chụp Kim Anh thổi sáo, nhà văn Nhật Linh đã vẽ bức tranh “Ngồi thổi sáo dưới gốc thông” ký tặng Kim Anh.

Trong mục ‘Lan hàm tiếu’, dành cho các thiêu nữ trên nguyệt san Văn hóa ngày nay, Nhật Linh đã không quên, cả người đọc cũng khó bỏ qua bóng dáng Nguyễn Thị Vinh, qua Trương Kim Anh. [Khi] Trương Kim Anh 12 tuổi đã tập tành viết tác phẩm đầu tay ‘Vây’, dưới sự hướng dẫn của ‘bác’ Nhật Linh.

Người ở lại sau cùng trong đêm cuối cùng, trước khi Nhật Linh- Nguyễn Tường Tam đi vào lòng đất, là bà Nguyễn Thị Vinh và cô con gái Trương Kim Anh.

Và, trước khi tuôn tiết... người được Nhật Linh đến gặp lần cuối cùng [vẫn] là bà Nguyễn Thị Vinh. – Trương Kim Anh kể,

“... Mãi sau này tôi mới biết chuyện quan trọng đó là, ‘bác [Nguyễn Tường] Tam nhận được trát đòi ra hầu tòa, cùng với một bạn chí thân đầu của bác, trong đó có ba tôi, “ông Trương Bội Sơn...”. Tôi hơi ngạc nhiên và chú thích đi trong ‘ngoặc kép’; [thì] khoảng một tiếng sau, từ trên cửa sổ nhà Thầy nhìn xuống nhà mình; tôi thấy bác Tam đang từ giã mẹ tôi ...”

Đây là một ‘cố gắng cố gắng có [ai] người trong cuộc’ (chữ nghiêng: Bt), trong giờ phút giữa sống chết, bên bờ tử sinh, mới thấm thía hết được ý nghĩa cuộc gặp gỡ định mệnh này.

Cô Trương Kim Anh (con nuôi Nhật Linh) sau này lấy [thăm phán quân sự] – nhà văn Dương Kiển. Theo các con, cháu của Nhật Linh; Duy Lam cho rằng nhiều phần Nhật Linh và Nguyễn Thị Vinh phải có cái gì với nhau. (chữ nghiêng: Bt). Nhưng nó cụ thể như thế nào thì không ai dám chắc? Nhưng, trong cách thức của bà Nguyễn Thị Vinh, khi nói về Nhật Linh; thì bà thường làm ra cái vẻ là người tình của Nhật Linh (chữ nghiêng: Bt) – hay là [bà Vinh] đóng kịch như thế,

[đó] gây cho mọi người có cảm tưởng là giữa bà và Nhật Linh hẳn phải có một mối dây liên lạc mật thiết.

Nhưng hay nhất, vẫn là đó Nguyễn Thị Vinh tỏ bày,

“Đời tôi từ bây lâu nay, thời gian đi già nua thế kia, đã từng ở những nơi nhà cao cửa rộng, đầy đủ tiện nghi; mà, sao tôi vẫn không thể quên được túp lều (trên núi) của chúng tôi. Chao ôi, mỗi khi tôi, tôi chưa thấy có một vò hoa sen nước nào có thể so sánh được với dòng suối ngày ấy. Tôi biết kia sao cho hết nỗi vui thích của tôi mỗi khi ra suối tắm.”

(trích Sđd- tr. 85- 86).

Khó quên là phải, làm sao quên được! Cá tính bà Nguyễn Thị Vinh, theo nhiều nhận xét của vài người quen biết bà trước đây; hoặc là, người trong gia đình Nhật Linh-Nguyễn Tường Tam cho biết, [thì bà Nguyễn thị Vinh] là một người đàn bà đa tình và vô cùng lãng mạn (chữ nghiêng: Bt) – gần như không có một biên giới nào.

Chuyện Trương Bội Sơn và Nguyễn Thị Vinh chia tay, thì cũng là chuyện đành phải như vậy. Sau khi Nhật Linh-Nguyễn Tường Tam tự tử vào ngày 7-7- 1963 – bà Nguyễn thị Vinh vẫn thường [một mình] đi xe lam lên thăm mộ Nhật Linh ở Nghĩa trang Bắc Việt ở Hạnh Thông Tây (quận Gò Vấp). – gần mộ nhà văn nổi tiếng miền Nam Hồ Biểu Chánh. Bà Nguyễn Thị Vinh thăm viếng mộ Nhật Linh-Nguyễn Tường Tam, là đặt 4 điếu thuốc lá Bastos xanh, cắm vào 4 góc mộ, rồi mở 2 chai la-de 33, tưới lên phần mộ để tưởng nhớ Nhật Linh-Nguyễn Tường Tam. ...

[Rồi, họa sĩ trẻ tuôi Động Đình Hò, tên thật là] Nguyễn Hữu Nhật [1942- 201x) đã gặp bà Nguyễn Thị Vinh tại nhà nữ sĩ Tuệ Mai [Trần Thị Gia Minh, con cụ Á Nam-Trần Tuấn Khôi].

Từ trái qua: Du Tử Lê, vợ chồng Nguyễn Hữu Nhật-Nguyễn Thị Vinh, Phan Diên

[Có] một hôm, Nguyễn Hữu Nhật hẹn với bà Nguyễn Thị Vinh đi thăm mộ Nhật Linh (dù Nhật đã hứa hôn với một nữ sinh viên trường Luật, tên Bình [cháu họ thi sĩ Vũ hoàng Chương]). Vài tuần sau, 2 người đã kết thành đôi lứa, ông Nguyễn Hữu Nhật chính thức làm chồng bà Nguyễn Thị Vinh [1924-].

Mọi nhân duyên này đúng là duyên kỳ ngộ – và như có sự chứng giám của một người đã chết [Nguyễn Tường Tam-Nhật Linh].

Sự hiện diện của [nữ văn sĩ] Nguyễn Thị Vinh trong TLVĐ, hay là trong đời sống Nhật Linh-[Nguyễn tường Tam] chỉ là một. (chữ nghiêng).

(hết trích)

Đọc đoạn (trích) cuối, tôi (Hà Đình Nguyên) không hiểu có chuyện bà Nguyễn Thị Vinh (sinh năm 1924) lại lấy anh họa sĩ Nguyễn Hữu Nhật (sinh 1942) làm chồng như ông Nguyễn Văn Lục đã viết không?

[Theo Internet](#)